Tasavvufun Temelleri ve Zihinlerin Bulandırdığı Şüphelere Cevaplar – 2. Bölüm

YAZININ 1. BÖLÜMÜNÜ OKUDUNUZ MU?

7- Süfiler, Allahu Teâlâ dışında şeyhlerden meded (yardım) bekliyor. Şeyhleri kendileriyle Allah arasında vasıta olarak görüyorlar kabir ziyaretinde bulunuyorlar Bu konularda ne dersiniz?

Öncelikle şunu önemle vurgulayalım ki; yaratılma yönünden İyilik, kötülük, fayda ve zarar ya vasıtalı (melek, insan veya cansız varlıklar) ya da vasıtasız olarak doğrudan Allah'a nispet edilmektedir. Çünkü Ehl-i sünnete göre fayda veren de zarar veren de Allah-u Teâlâdır. Buna bağlı olarak zehir kendi başına zarar vermez, yemek bizatihi doyurmaz, ilaç tek başına tedavi edemez bunlar esasen ancak pasif birer vasıta olmaktan öteye geçemezler.

Cenâb-ı Allah, tıpkı zehirle zarar, ilaçla yarar verdiği gibi; melek, insan, cin gibi canlı varlıklar vasıtasıyla da yarar veya zarar verebilir, bu itibarla fiiller yaratma bakımından **Cenab-Hakk**'a izafe edildiği gibi vasıta olmaları bakımından bu mevcudata izafe edilebilirler. Örneğin:

"(Attığın zaman da sen atmadın fakat Allah attı)"[1]

İşte aynı gerekçeyle yardım fiili Allah-u Teâlâ'ya nispet edilerek, örneğin Allah falancaya yardım etti denilebileceği gibi, kulâ izafe edilerek örneğin Veli zat falancaya yardım /himmet etti denebilir .

Bu girişten sonra belirtmek gerekir ki;

Gerçek şu ki, Kur'ân-ı Kerîm'de iki ayrı yardımdan söz edilmiştir:

a- Bizzat Allahu Teâlâ'nın verdiği güç ve kudreti kullanma:

Örneğin bozgunculuk yapan **Ye'cuc** ve **Me'cuc**'e karşı bir bedel karşılığında sed yapmasını isteyen halka **Hz. Zülkarneyn**'in "Rabbimin beni içinde bulundurduğu nimet ve kudret daha hayırlıdır siz bana kuvvetinizle yardımcı olunuz"[2]

Ifadeleri sözkonusu yardımın güç ve kuvvet kullanma anlamındadır.

b- Allahu Teâlâ'nın o fiili yaratması:

Örneğin "Andolsun sizler güçsüz olduğunuz halde Allah Bedir'de size yardım etmişti"[3]

Ayeti kerimedeki "yardım" vucuda getirme yaratma anlamındadır ki; bu yalnızca yüce yaratıcı, mutlak hüküm ve hikmet sahibi Cenabı Hakk'a kulanılır.

Binaenaleyh “Yalnız senden yardım isteriz” ayeti kerimesi yardım konusunda inancımızın nasıl olması gerektiğini özetler, yani yardım, ister sebepler vesilesiyle, ister sebepsiz doğrudan Cenab-ı Hakk’tan gelsin, tümü Allah’tandır. Bizler sebeplerden yardım dilesek o sebebin bir perde olduğunu, onun arkasında ilahi kudreti görüp yardımın ondan geldiğini unutmamalıyız.

Bu hakikati **eş-Şeyh İsmet Ğaribullah** Büyük Şeyh Efendi (kuddise sirruhu) ne güzel ifade ediyor;

Sana virse birisi bir fulusi

Yahut bir ev verip kılsan culusi

Veren Allah’tır anla bu hususi

Anı vekil etmiş anla bu nususi

Hakikat anla hakka gidelim

Cemali ba kemale seyr idelim[4]

Tam burada garip bir çelişkiye temas etmek yerinde olur kanaatindeyiz. Evliyadan yardım istemeye müthiş derecede karşı çıkan vehhabi kesiminin öncülerinden başta **Abdülaziz b. Baz** olmak üzere sair bidatçi vehhabiler, Irak’ın Kuveyt’i işgali sırasında haçlı emperyalistlerin Suudi Arabistan topraklarında bulunmasının caiz olduğuna, Suud devletinin onlardan yardım ve destek almasının şirk olarak sayılamayacağına fetva vermişlerdi.

Şimdi bu mantığa göre bu azılı İslam düşmanlarıyla dostluk kuran, yardım medet, bekleyen tevhit’te kalıyor, ama Evliyadan yardım isteyen şirk’e kayıyor.

İşte soru işaretleriyle dolu fetva metninin bir bölümü:

Bazı insanlar müşriklerden yardım almayı onlarla dostluk kurma olarak sayıyorlar, durum öyle değil, yardım almak başka, dostluk kurmak başka bir şeydir. Peygamber efendimiz (Sallallahu aleyhi ve sellem) **Mut’im b. Adi** veya **Abdullah b. Üreykıd** ya da Hayber yahudilerinden yardım aldığında onlarla dostluk kurmadı ki, onları sırdaş da edinmedi, bunu sırf ihtiyaca binaen Müslümanların zararına değil, yararına kullanmak için yaptı[5]

Ne tuhaf ki “yemek beni doyurdu” “su beni kandırdı” “falanca ilaç bana şifa oldu ” dediğin vakit bu bidatçiler içlerinde her hangi bir burukluk hissetmezler, ancak “Resulullah elimden tutu”[6], “falanca Veli bana fayda verdi” dedin mi? galeyana gelip çıldırır ve seni dinden çıkmış mürted ilan ederler.

İmam **Abdulgani Nablusi** (kuddise sirruhu) bu kafada olanlara ne güzel cevap veriyor

Bunun kaynağı kalplerinde Allah dostlarına karşı biriktirdikleri derin mi derin nefret dolayısıyladır, çünkü bunlar faydanın ilaca, zararın zehire nispetinden hiç yüksünmezler ama bu nispet bir Peygamber’e veya Allah dostuna

yapıldığında kalpleri birden bire buruşur suratları ekşir ve asılır, böyle davranmakla güya tevhidi korumuş olurlar. Tevhid'in; muvahhid ve Allah'ın mümtaz, seçkin kullarına yapılan bu tür hamle ve saldırılarla korunmaya haceti yoktur. [7]

Sonra bir belaya giriftar olan, örneğin boğulma tehlikesiyle karşı karşıya kalan birinin hayattaki birinden yardım istemesi şirk şöyle dursun haram bile sayılmıyor, o halde ölmüş birinden yardım istemek niçin şirk olsun. Aralarında ne gibi bir fark vardır ki, bu caiz diğeri şirk olsun.

Burada "yaşayan kimsede güç ve kuvvet bulunduğundan yardım isteme caiz, ama ölen kimseden bu güç ve kuvvet bulunmadığından caiz değildir" diyene deriz ki; sen önce kendi inancını düzelt, yaşayan kimsede zati bir tesir var mı ki; ölünün gücü ve tesirinden bahsedebilelim. Müslüman Allah-ü Teâlâ'nın dışında zati bir tesiri hiç kimseye izafe edemez.

"De ki ben Allah'ın dilediğinden başka kendime herhangi bir fayda veya zarar verecek bir güce sahip değilim."[8]

"Kuvvet yalnız Allah'ındır."[9]

Burada hayattakine o gücü Allah-u Teâlâ veriyor dense deriz ki; ona o gücü veren Allah ölü bir kimseye vermekten aciz mi? Kaldı ki; bunu destekleyen birçok rivayet mevcuddur.[10].

Hatta **ibn-i Kayyim el-Cevziyye**, ruhun beden ile irtibatı kesildikten sonra tasarruf ve gücünün daha etkin olduğunu belirttikten sonra şunları ifade ediyor:

"Dünyadan ahirete irtihal etmiş; bir iki veya azıcık bir sayıda kişilerin büyük bir orduyu hezimete uğratması gibi ruhun bedenle irtibatlı iken yapamayacağını bedenden ayrıldıktan sonra yaptığına dair tevatür derecesine varan hayli hadise aktarılmıştır."

Rüyada Peygamber Efendimiz (Sallallâhu aleyhi ve sellem) beraberinde **Hz. Ebubekir** ve **Hz. Ömer** (radiyallahu anhüma) (Allah-ü Teâlâ'dan başka kimsenin güç yetiremeyeceği) ile nice küfür ve zulüm ordusunu hezimete uğrattığı ne kadar çok görülmüştür.[11]

Ayrıca ölüm hadd-i zatında yok olup gitme değildir ki (bu müşriklerin inancıdır), doğrusu bir hayattan öbür hayata geçişten ibarettir.

Sonuç olarak deriz ki; sebep planında doyurma, yemek yemeğe; ölüm, zehiri içmeye; şifa, ilacı kullanmaya izafe edilebileceği gibi her şeyi yaratan ve yapan hakiki Müessir'in Allah'u Teâlâ olduğuna inanarak, medet veya yardım fiilini de, vasıta olmaları yönüyle büyük zatlara izafe etmekte hiçbir mahzur yoktur.

Yüce Allah'ın, tabiî ki aracıya ihtiyacı yoktur. Fakat bizim meşru aracıya ihtiyacımız zarûrîdir. Örneğin; sırf bizim ihtiyacımızdan dolayı peygamberler, ilahi mesajı bizlere iletmede Yüce Allah ile bizler arasında aracıdırlar[12]. Peki neden Allah-u Teâlâya duada bize aracı olmasınlar.

Şu husus iyi bilinmelidir ki duâ, ibadet yalnızca Allah'a yapılır. Tevessül, şefaat dilemek başka; duâ, ibadet başka şeydir bunlar birbirine karıştırılmamalıdır.

Tevessül veya şefaat dilemek vehhabilerin zannettiği gibi ibadet anlamında olsaydı **Hazreti Ömer**, Allah'tan yağmur yağdırmasını isterken **Hz. Abbas** (Radıyallahu anh)'ı vesile kılmazdı [13]. Keza Hz. peygamber Efendimiz mahşerde insanların isteği üzere ileride tüm canlılara şefaati[14] uzmâda bulunmaması gerekirdi.

Not: İbni Kesir "**el-Bidaye ve'n-Nihaye**" isimli tarih eserinde **Bir'zali**'den hocası **ibni Teymiyye**'nin hakim tarafından yargılandığında, şöyle dediğini nakleder:

"Allahtan başkası ile istiğase caiz değildir, ibadet manasında peygamber Efendimizle istiğase caiz değil, ama Allah'a onu vesile ve şefaatçi edinmek mümkündür." [15]

Kabir ziyareti ve teberrük meselesine gelince, **Ahmed b. Hanbel** (Rahimehullah) "**Müsned**"inde rivayet ettiğine göre; **Ebû Eyyûb el-Ensârî** (Radıyallahu anh), Kainatın Efendisi (Sallallahu aleyhi ve sellem)'i ziyaret edip, alnını kabrine koymuştur. Aynı şekilde "**el-İlel ve marifetü'r-ricâl**"[16]de **Abdullah b. Ahmed b. Hanbel** (Rahimehullah):

"Ahmed b. Hanbel (Rahimehullah)'a, Allah'a yaklaşmak maksadıyla, **Nebi Zî Şân** (Sallallahu aleyhi ve sellem)'in kabrine dokunmanın, bu dokunma ile teberrük etmenin ve kabri öpmenin bir sakıncasının olup olmadığını sorduğumda, bunda bir mahzur yoktur dediğini duydum" demektedir.

O halde kabirle teberrükü şirk sayanlar, ya bu rivayetin sahih olmadığını ileri sürecekler ki o takdirde **Abdullah b. Hanbel** (Rahimehullah)'ı yalanlamaları gerekecek ve **Ahmed b. Hanbel**'den sadece onun tarîkiyle gelen "**Müsned**", "**Fadâili's-sahâbe**" ve "**İlel**"i bir kenara itecekler -ki bunu asla yapamazlar- ya da Ahmed b. Hanbel (Rahimehullah)'ın, bu sözünden dolayı şirke girdiğini, böylece dinden çıktığını iddia edecekler -ki katiyen bunu söylemeye güçleri yetmez- ya da bunun şirk olmadığı gerçeğini itiraf etmek mecburiyetinde kalacaklardır.

Dolayısıyla deriz ki: "Bunda bir mahzur yoktur" sözüyle "Bu büyük bir şirktir" iddiası arasında korkunç uçurum vardır. Bundan böyle bir inanca sahip kimseler, akîdede selef -özellikle de Ahmed b. Hanbel'in- akîdesi üzere olduklarını söyleyemezler.

8- "Benden istiğase istenilmez, istigase ancak Allah'tan istenir" hadisi hakkında ne dersiniz?

Müslüman muvahhid bir kişi hakiki anlamda **istiğase** yardım dilemenin ancak Allah-u Teâlâ'dan olacağını kuldan yardım dilemenin meşru çerçevede yalnızca sebeplere tevessülden ibaret olduğunu bilir. Bu bilinçle isnadı bazen hakiki fail olan Yüce Allah'a bazen de zahire göre sebep olan varlığa isnat ederek dile getirir. Buna "**isnad-ı mecazi**" denir ki Arapça'da Kuran-ı Kerim'de bu kullanım oldukça yaygındır[17]

Örneğin: Bir kimse Ya Allah bana yardım et dediğinde yaratma yönünden bu gerçek anlamındadır. Ya Resulallah elimden tut bana yardım et dediğinde şefaat ve vesile anlamındadır.

Bu kısa girizgahtan sonra bu hadisi gerekçe göstererek istiğase ancak Allah'tan istenir; kuldan istiğase caiz değildir diyenlere deriz ki:

İmam Buhari "**Sahih**"inde **İbni Ömer**'den: "Kıyamet günü, güneş o kadar yaklaşacak ki ter kulakların yarısına varacak, onlar o haldeyken Adem'den (istiğase) yardım isteyecekler" [18] hadisi, istiğasenin caiz olduğunu ispatlar.

Eğer muteriz, hayattakiyle istiğaseye karşı değiliz, biz asıl ölen bir kişiyle istiğaseye karşıyız derse; içinden çıkılmaz yaman bir çelişkiye düşmüş olur. Çünkü Hz. Adem ve diğer Peygamberlerle hayattayken istiğase istenilebileceğini gösteren yukarıdaki sahih hadis karşısında Peygamberimizin hali hayatındayken "Benden istiğase istenilmez, istigase ancak Allah'tan istenir" hadisini ölmüş biriyle istiğasenin caiz olmayacağına delil olarak nasıl zikredebilir?!

Kaldı ki söz konusu hadis senedinde, **İbni Lehia** gibi zayıf bir ravi olduğundan, sahih hadis karşısında delil olma vasfını tamamen kaybeder

9- Şeyhe teslîmiyetin bir delili var mıdır? Bazılarınca bu tutum, mürîdi şeyhına karşı kul köle haline getirimekte değil midir? Bu hususta ne dersiniz?

Öncelikle şunu hemen ifade edelim ki, teslîmiyet sadece mürşid-mürid bağlamında ele alınmamalıdır. Naslardan hüküm çıkarma gücüne sahip olmayan bir mukallidin müctehide, ilim tahsîl eden talebenin hocasına karşı sevgi, hürmet ve teslîmiyet duyması da bu bağlamda mülâhaza edilmelidir. Zira, münâzara ilminde, "**illet hükümden tahallüf etmez**" kaidesi ehlince maruftur.

Böyle bir iddia temelsiz bir iddia olmaktan öteye geçmez.

Kanaatimce Kehf Sûresin'de **Hz. Mûsâ** (Aleyhisselam) ile **Hızır** (Aleyhisselam) arasında yaşanan şu hadise bu iddiayı çürütmeye yetecektir:

"Sana ögretilenden bana doğruyu bulmama yardım edecek bir bilgi öğretmen için sana tabi olayım mı, dedi" [19]

Fahreddin Razi, ilgili âyeti, büyük bir dirâyetle, bütün yönleri ile ele alarak **Hz. Mûsâ** (Aleyhisselam)'ın **Hz. Hızır** (Aleyhisselam)'a karşı edeb ve saygı kurallarından pek çoğuna özen gösterdiğine dikkat çektikten sonra bunları tek tek on iki madde halinde özetler. Örneğin; sekizinci maddede "Talebenin başlangıçta teslim olması, çekişme ve itirazı terk etmesinin gerekliliğine" tenbihde bulunur.

Başta **İbn Ömer** (Radıyallahu anh) olmak üzere, Efendimiz (Sallallahu aleyhi ve sellem)'e nedenini hiç araştırmadan âdeta körü körüne tâbî olan Sahâbî Efendilerimiz, aynı şekilde Hz. Mûsâ (Aleyhisselam) gibi büyük bir Peygamber, sahih kavle göre Peygamber bile olmayan **Hz. Hızır** (Aleyhisselam)'a teslim

olmakla hâşâ kul köle mi olmuş oluyor!?

SONRAKİ BÖLÜMDE SORU-CEVAPLAR DEVAM EDİYOR

---

[1] Enfal süresi

[2]) Kehf süresi 94-95

[3]) Al-I İmran süresi 123

[4]) Risale-i kutsiye şerh ve izahı 1-186-187

[5]) mecmu-u fetva Abdülaziz b. baz 7-364 http:// www. binbaz. org.sa/mat/254

[6]) Mecdi maruf bu konuda kendisiyle bir bidatçi arasında yaşanan tartışmayı şöyle anlatır"bidatçinin biri bana sert , onur kırıcı bir üslupla niçin" Yetiş Ya Muhammed" diyorsunuz, onun yerine "medet Ya Allah" söylesene der, ben ona başın ağardığında ne yapıyorsun? diye sordum, O da" bir iki tablet alıyorum o kadar" cevabını verir, Ben de , iyi ama şifa veren Allah değil mi? niye" Allah'ım bana şifa ver" demiyorsun, araya niçin vasıta koyuyorsun? Şifaya kavuşmada sen tableti vasıta yapıyorsan ben de Hz Muhammed'i (Sallallâhu aleyhi ve sellem) vasıta yapıyorum dedim". bak el -Kavlu'l – faslu'l – müsedded (sayfa 178)

[7] El-Berâhin'i Sâtia.408 müellif eş-şeyh es- selame el- kuzai

[8]) Araf süresi 188

[9]) kehf süresi 39

[10]) Allame Davud b. Süleyman el- Bağdadi en-Nakşibendi'nin el-Minhet'ül vehbiyye'sinde Abdu'l Hadi muhammed el- Harsa'nın el- isad fi cevazı't-evessül'ü ve'l-istimdad adlı eserlerinde bu konuda bir çok rivayet bulunmaktadır. keza ibni kesir'in Neml suresi 80- 81 ayetlerin tefsir kısmı İbni Receb el-Hanbelinin ehval-i el-kuburu mahmud Said Memduh'un keşfu's-sudur da bu konuda önenlidir

[11]) Kitabü'r-Ruh cilt 1- 311-312 dar-ül ilm-i fevaid. eserin İbni kayyim el- Cevziyye nisbeti konusunda bazı vehhabilerin delilsiz ileri sürdükleri şüpheler tamamen ilmi yönteme aykırı bir yaklaşımdır, eserin müellife nisbetinde en ufak bir şüphe bulunmadığı dar-ül ilm-i fevaid baskısında etraflıca kanıtlanmaktadır.

[12]) Gökten yağmuru yağdıran kim ? Allah azze ve celle, Lakin bulutu buna vasıta yapmıştır, çocuğu veren kim? Allah azze ve celle Lakin ebeveyni buna vasıta yapmıştır, ilmi veren kim Allah azze ve celle Lakin üstadı buna vesile kılmıştır, kalbe feyiz ve nurlar yağdıran kim Allah azze ve celle Lakin şeyh-i kamili mükemmil'i buna vasıta yapmıştır.

[13]) Sahhi'h-i Buhari Kitabı İstiska no 15

[14] Sahihi Buhari Kitabu’z-zekat no 1475

[15] el-Bidaye ve’n-Nihaye 18- 74 Dar el-Hecr

[16]) el-İlel ve Marifetü’r-Ricâl (2- 492)ilk dönem Hanbeli mezhebinin önde gelen alimleri ehli tasavvuf idiler asla onlar ehli tasavvufa düşman değillerdi hatta Ahmed b. Hanbelin yeryüzünde sufilerden daha üstün topluluk bilmiyorum diyerek onları yücelmiştir bak; al-Adabı eş-Şeriyye ibni Muflih 2-308 tahkik Şuayb Arnavut

[17] mecazı akli Mecazı akli veya isnadı mecazi bir fiili asıl failinden başkasına isnat etmektir geçen yıllar saçınızı ağartmış gibi

[18] Sahih-i Buhari hadis no 1475

[19]) Kehf suresi 66